

VIA DOLOROSA EHK KANNATUSTE TEE, JEESUSE TEEKOND RISTILE

Maris Kuldkepp

Pikkust on sel teekonnal ca 600 m, algab endisest Antoniuse kindlusest ja lõpeb Püha Haua kirikus. Praegune teekond on paika pandud 18. sajandil, kuid juba 5.-8. sajandist on teateid, et Suurel Neljapäeval tehti Ölimäelt alguse saanud protsessioon, meenutamaks Jeesuse teekonda Kolgatale.

Sellel teel on 14 peatust, millest 10 asuvad õues, neli viimast aga Püha Haua kirikus sees. Iga peatus on märgistatud numbri, pildi, metallplaadi ja lühikese tutvustusega. Huvitaval kombel algab Via Dolorosa tänapäeva moslemite linnaosas.

Täie kindlusega ei saa väita, et kõik need sündmused toimusid just seal, kus nad praegu on märgistatud, sest sajandite jooksul on ka Jeruusalemma vanalinn muutunud - osa maju on hävinud, osa on juurde ehitatud. Õnneks on päris palju säilinud ning säilitatud rooma ja bütsantsi ajastutest. Tõenäoliselt asub enim algupärastes kohtades säilinud paiku just Püha Haua kirikus. Siiski on pigem oluline meenutada sündmusi, kuidas inimeseks saanud Jumala Poeg kannatas ja kandis meie patu.

Ka meil Tallinnas on võimalus juba mitu aastat Suurel Reedel osa võtta oikumeenilisest Ristiteest vanalinna kirikutes. Tartus tehakse seda samuti, kuid õhtupimeduses, mis on kindlasti hoopis teine kogemus.

I peatus - Jeesuse surmamõistmine; Pilaatuse kohtumajas, sinna järgnes Jeesusele ka Peetrus ja salgas Jeesust kolm korda, nii nagu ette kuulutatud. Sellesse paika ehitasid ristisõdijad 12. sajandil Piitsutamise Kiriku (*Church of Flagellation*), mis on aastast 1838 frantsiskaanlaste käes ja praegu rooma-katoliku kirik. Enne Jeesuse ristiteele asumist piitsutasid Rooma sõdurid Jeesust, panid talle pähe okaskrooni ja selga purpurrüü.

II peatus - Jeesus saab risti põikpuu kandmiseks; seal asub renoveeritud Surmamõistmise Kabel (*Chapel of the Condemnation*), ehitatud vana kiriku varemetele, mille laemaaling kujutab okaskrooni.

Teise ja kolmanda peatuse vahel asuvad kaks põnevat vaatamisväärsust. Esiteks Meie Püha Siioni Ema õdede (*Sisters of Notre Dame de Sion*) maja, mille keldris on nähtaval originaalsed 2. sajandi tänavasillutised. Teiseks *Ecce Homo* osaline kaar, mille nimi tuleb Pilaatuse Jh 19:5 lausest "Ennäe inimest!".

III peatus - Jeesus nõrkeb esimest korda; kohe selle kõrval on järgmine punkt, kus asub

IV peatus - Jeesus näeb oma ema; need kaks peatust ei ole pühakirjast pärit, vaid on katoliku traditsiooni osad.

V peatus - Siimon Küreenest kannab Jeesuse risti põikpuud; selle peatuse juures on näha vana

seinamüüri osa, kuhu saab asetada oma peopesa, sest sealt edasi on tee ülesmäge ja väidetavalt jäi kivile Jeesuse käejälg, kui ta hakkas edasi minema. Küreene asub tänapäeva Liibüas.

VI peatus - Veroonika pühib Jeesuse higi; seda sündmust ei ole taas Piiblis, vaid on katoliku traditsiooni osa. Veronika on võib-olla tuletis nimest Berenike või hoopis ld *vera icon* ehk "tõeline pale". Selle peatuse juures asub maa-alune kabel.

VII peatus - Jeesus nõrkeb teist korda; see koht asub Õigluse värava juures, selle kaudu võis Jeesus vanalinna piiridest väljuda, kuna Kolgata asus tol ajal linnast väljas tee ääres. Ka siin on väike kabel, milles on näha Rooma-aegset sammast. See koht asub tänaval, mis märgib moslemite ja kristlaste linnaosa piiri.

VIII peatus - Jeruusalemma naised nutavad Jeesuse pärast; Lk 23:28 Jeesus ütleb naistele: „Jeruusalemma tütrede, ärge nutke minu pärast, nutke pigem iseendi ja oma laste pärast”. Seal asub kivi, mille peal on kirjas "Jeesus Kristus, võitja".

IX peatus - Jeesus nõrkeb kolmandat korda; see peatus asub tänapäeva kopti õigeusu kiriku sissepääsu juures.

X peatus - Jeesuselt võetakse riided ja sõdurid jagavad need omavahel ära; tänapäeval asub see koht Püha Haua kiriku sissepääsu juures, kuid praegune kirik on väiksem kui see, mis 4. sajandil ehitati, ja tol ajal asus peatus kiriku sees.

XI peatus - Jeesus lüüakse risti; selle peatuse juures on laemaaling, mis kujutab Iisakit ja Aabrahami mäel, millel ingel takistab Iisaki ohverdamist ja ohvriks saab hoopis jää. Sealt ka kristlaste järelsus, et pärast Jeesuse ristilöömist ei pea inimesed oma pattude eest enam loomi ohverdama.

XII peatus - Jeesus sureb ristil; seal on võimalus puudutada seda auku, mille sees seisis arvatavasti Jeesuse rist.

XIII peatus - Jeesus võetakse ristilt maha.

XIV peatus - Jeesus asetatakse hauda, mis kuulus Joosepile Arimaatiast.

Foto Arne Hiobi erakogust